ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในเขตจังหวัดนครปฐม

Factors affecting the organizational health of the municipality school in Nakhon Pathom Province.

สุทธิรัก ศรีจันทร์เพ็ญ*, ธีรวุธ ธาดาตันติโชค**, พิชญาภา ยืนยาว***
Sutthiruk Srichanpen*, Theerawoot Thadatontichok**, Pitchayapa Yuenyaw***
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University
Received: November 19, 2021 Revised: August 3, 2023 Accepted: November 7, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียน 2) ศึกษาระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 226 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีค่าความตรงด้านเนื้อหาเท่ากับ 0.67 - 1.00 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียน เท่ากับ 0.975 และสุขภาพองค์การของโรงเรียน เท่ากับ 0.987 โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านระบบสังคม ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ 2) ระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนทรัพยากรอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยการเน้นวิชาการ การบริหารแบบเน้นงาน ความเข้มแข็งขององค์การ ขวัญในการปฏิบัติงาน อิทธิพลของผู้บริหาร และการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ ตามลำดับ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อม ระบบสังคม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 64.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01. โดยสมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $\hat{Y}_{tot} = 0.516 + 0.34\ (X_2) + 0.26\ (X_4) + 0.25\ (X_3)$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ, สุขภาพองค์การ, โรงเรียนสังกัดเทศบาล

Abstract

This research aimed to study: 1) the level of school organizational health factors; 2) the level of the organizational health of school; and 3) the factors affecting the organizational health of the school. The sample was 226 teachers derived from proportional stratified random sampling as distributed by the school. The instrument was

a questionnaire constructed by the researcher with the content validity between 0.67 - 1.00. The internal consistency reliability coefficients were 0.975 for school organizational health factors and 0.987 for organizational health of school. Data were analyzed with frequency, percentage, mean standard deviation and stepwise multiple regression. The research results were as followed; 1) The level of school organizational health factors was at a high level. Overall and the aspects were social system, the leadership of the management and environmental factors, respectively 2) The level of organizational health of the municipality school is at high level in overall. When considering each aspect, it was found that the resource support aspect was at the highest level. Other than that, it's at a very high level. consists of academic emphasis, initiating structure, institutional integrity, morale, principal influence and consideration, respectively 3) The factors affecting the organizational health of school were leadership of the principal, environmental factor and social system together predicted the factors affecting at the percentage of 64.60 with statistical significance level of .01. The regression equation was $\widehat{Y}_{tot}$ = 0.516 + 0.34 (X_2) + 0.26 (X_4) + 0.25 (X_3).

Keywords: Organizational Health, Municipality School

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และต้องเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น พ.ศ. 2561-2565: 1-3)

ในปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่มีความเหมาะสม และขาดความคล่องตัว เนื่องจากระบบการบริหารจัดการศึกษาของไทยยังมุ่งเน้นการบริหารตามกฎ ระเบียบ (Rule Driven) มากกว่าการบริหารเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย (Management Driven) และยังไม่เชื่อมโยงกับการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบตามหลักธรรมาภิบาล อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายใต้การแข่งขันที่เป็นธรรมค่อนข้างน้อย ส่งผลให้เกิดความสูญเปล่าและความไม่มีประสิทธิภาพของระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 70) ทำให้ปัญหาด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องและจำนวนนักเรียนต่อครูที่เหมาะสม การผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ การบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมากเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณ

การใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อการศึกษาซึ่งได้รับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 66)

สุขภาพองค์การเป็นเกณฑ์หนึ่งที่บ่งชี้วัดประสิทธิผลขององค์การ เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์การ องค์การสุขภาพดีแสดงว่าการบริหารประสบความสำเร็จ สุขภาพองค์การในโรงเรียนที่ดี เป็นสภาพปลอดจากแรงกดดันจากสังคม และชุมชน และผู้ปกครองนั้นสถานศึกษาจะต้องสามารถดำเนินการภายในได้เป็นอย่างดี และสมาชิกในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข มีประสิทธิผล (ธร สุนทราวุธ, 2556: 433-438)

องค์กรที่จะประสบความสำเร็จควรเป็นองค์กรที่มีสุขภาพดีหรือมีภาวะแห่งความสมบูรณ์ขององค์การที่สามารถดำเนินกิจการอยู่ได้อย่างมั่นคง มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจ และความรับผิดชอบของสถานศึกษา มีศักยภาพในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่มาคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกในองค์การปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิผล (ชุตินันท์ แตงก่ำ, 2556: 16) ซึ่งสอดคล้องกับที่ Frueauft & Lynne (1999 อ้างถึงใน อรัญญา สารีโพธิ์, 2553: 57) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพองค์การและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างและการจำกัดการพัฒนาโรงเรียนที่มีสุขภาพสมบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีสุขภาพสมบูรณ์จะได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน มีการติดต่อสื่อสารที่ดี บรรยากาศในโรงเรียนเป็นไปอย่างดี ส่วนโรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การไม่สมบูรณ์จะมีสภาพไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์ในอนาคต โดย Hoy & Hoy (2013: 328-333) ได้ทำการแบ่งองค์ประกอบตัวชี้วัดสุขภาพองค์การออกเป็น 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1.ความเข้มแข็งขององค์การ (Institutional Integrity) 2.อิทธิพลของผู้บริหาร (Principal Influence) 3.การบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ (Consideration) 4.การบริหารแบบเน้นงาน (Initiating Structure) 5.การสนับสนุนทรัพยากร (Resource Influence) 6. ขวัญในการปฏิบัติงาน (Morale) 7. เน้นวิชาการ (Academic Emphasis) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ องค์การใดมีสุขภาพดีก็จะส่งผลให้การบริหารองค์การนั้นมีประสิทธิผล องค์การใดมีสุขภาพไม่ดีก็จะทำให้การบริหารองค์การ ไม่มีประสิทธิผล ตามไปด้วย หากจะพัฒนาให้โรงเรียนมีสุขภาพองค์การที่ดีต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถส่งผลต่อสุขภาพองค์การด้วย ดังที่ อรัญญา สารีโพธิ์ (2553: 11) ให้ความหมายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ ว่าหมายถึง สิ่งที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานในโรงเรียนที่ปฏิบัติอยู่จริง ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ จะพบว่าสุขภาพองค์การเป็นภาวการณ์ปฏิบัติงานขององค์การ ที่ทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสภาวการณ์ต่าง ๆ ในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับที่ คณพงศ์ ดาเลิศ (2555 : 77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทั้งโดยรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับมาก 3. ระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การเป็น

ตัวพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียน ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในอนาคต

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม เพื่อให้ทราบถึงระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมและปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม รวมถึงได้สมการพยากรณ์โดยใช้ปัจจัยสุขภาพองค์การเป็นตัวพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล เพื่อให้โรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมสามารถพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 543 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 226 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก จำนวนประชากร โดยเปิดตารางกำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970: 608 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์, 2551: 178-179) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามโรงเรียน (Proportional Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน และระดับวิทยฐานะ

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ตามองค์ประกอบ 4 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำ โครงสร้างองค์การ ระบบสังคมและสภาพแวดล้อม ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 สอบถามสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม จำแนกตามตัวแปรตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเข้มแข็งขององค์การ อิทธิพลของผู้บริหารการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ การบริหารแบบเน้นงาน การสนับสนุนทรัพยากร ขวัญในการปฏิบัติงาน และการเน้นวิชาการมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ส่วนที่ 4 สอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม มีลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา แนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน แล้วกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้ครอบคลุมนิยามตัวแปรและนำมาจัดทำเป็นข้อกระทงคำถามสำหรับการวิจัยโดยผ่านคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 3 นำข้อกระทงคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของข้อกระทงคำถาม แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และแปลผลค่า IOC ที่คำนวณได้ โดยเลือกเฉพาะข้อกระทงคำถามที่มีค่าดัชนีเท่ากับ 0.67 และ 1.00 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมและสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ได้ข้อคำถามปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียน จำนวน 21 ข้อ และสุขภาพองค์การของโรงเรียน จำนวน 37 ข้อ

ขั้นที่ 4 แก้ไขข้อกระทงคำถามแล้วจัดทำแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมา ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ของ Cronbach (1970: 161 อ้างถึงในสุวิมล ติรกานันท์, 2551: 156) ได้ค่าความเที่ยงด้านปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียน เท่ากับ .975 และสุขภาพองค์การของโรงเรียน เท่ากับ .987

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงข้อกระทงคำถามในด้านการใช้ภาษา ให้มีความเหมาะสมและถูกต้องโดยผ่านการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพื่อจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังหน่วยงานต่าง ๆ

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยติดต่อขอความอนุเคราะห์ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมเพื่อขอเก็บข้อมูลกับครูและบุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา โดยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่ทำครบถ้วน ถูกต้องและนำแบบสอบถามที่ได้มารวมคะแนน เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ระดับปัจจัยสุขภาพองค์การและระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.1 การแปลความหมายระดับปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนนำไปเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556: 121) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2 วิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{\mathrm{X}}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลความหมายระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน นำไปเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556: 121) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนและสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's product moment correlation coefficient: r_{xy}) สำหรับการพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2546: 144) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา คือ ระดับสูง ระดับค่อนข้างสูง ระดับปานกลาง ระดับค่อนข้างต่ำและระดับต่ำ

4. วิเคราะห์การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathrm{X}}$ = 4.21, S.D. = 0.55) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยปัจจัยด้านระบบสังคมอยู่ในลำดับสูงที่สุด ($\overline{\mathrm{X}}$ = 4.32, S.D. = 0.58) รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ($\overline{\mathrm{X}}$ = 4.28, S.D. = 0.63) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในลำดับสุดท้าย ($\overline{\mathrm{X}}$ = 3.99, S.D. = 0.60)

ผลการวิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathrm{X}}$ = 4.12, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ด้านความเข้มแข็งขององค์การ ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ด้านการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ ด้านการบริหารแบบเน้นงาน ด้านขวัญในการปฏิบัติงานและด้านการเน้นวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการสนับสนุนทรัพยากรอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงอยู่ในลำดับสูงที่สุด ($\overline{\mathrm{X}}$ = 4.98, S.D. = 0.65) รองลงมา ได้แก่ การเน้นวิชาการ ($\overline{\mathrm{X}}$ = 4.33, S.D. = 0.56) และการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์อยู่ในลำดับสุดท้าย ($\overline{\mathrm{X}}$ = 4.02, S.D. = 0.76)

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X2) สภาพแวดล้อม (X4) ระบบสังคม (X3) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอภิปรายความผันแปรของสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.646 ซึ่งแสดงว่าภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อม และระบบสังคม ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนและสามารถทำนายสุขภาพองค์การของโรงเรียน ได้ร้อยละ 64.60

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยปัจจัยด้านระบบสังคมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการบริหารงานองค์การให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์การในทุกด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาสุขภาพองค์การให้เป็นองค์การที่มีสุขภาพดี ซึ่งจะส่งผลให้องค์การสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้นโดยผู้บริหารต้องควบคุมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การให้เหมาะสม เพื่อให้องค์การเดินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ส่งผลให้เกิดความสำเร็จและนำไปสู่การมีสุขภาพองค์การที่สมบูรณ์ โดยปัจจัยสุขภาพองค์การ คือสิ่งที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานในโรงเรียนที่ปฏิบัติอยู่จริงตามการรับรู้ของบุคลากรที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัชฐณพงศ์ อธิไกรมงคล (2563: 89) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมองค์การ ปัจจัยด้านแรงจูงใจและปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา มีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 88.10 โดยปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ มากที่สุดคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมองค์การ รองลงมาคือปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Korkmaz (2007: 22-54 อ้างถึงใน ดวงกมล กลิ่นดี, 2558: 74) จากประเทศตุรกีได้ทำการศึกษาถึงรูปแบบภาวะผู้นำที่มีผลต่อสุขภาพองค์การ โดยเน้นการศึกษาผู้นำแบบ transformational และ transactional leadership ว่ารูปแบบทั้ง 2 แบบ มีผลอย่างไรต่อสุขภาพองค์การ ผลการศึกษาพบว่าสุขภาพองค์การจะดีหรือไม่นั้น สามารถดูได้จากความพึงพอใจของครูต่องาน ซึ่งมุ่งประเด็นไปที่วิสัยทัศน์ที่ให้ความสำคัญในการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์การมีความกระตือรือร้น เป็นเครื่องมือช่วยในการสร้างแรงจูงใจบุคลากรในองค์การเป็นอย่างดี โดยครูเหล่านี้จะมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการทำงานและเกิดผลดีแก่นักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ ตามมา จะเห็นได้ว่าปัจจัยสุขภาพองค์การ เป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพขององค์การและทิศทางการดำเนินงาน

ขององค์การผู้บริหารต้องควบคุมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การให้เหมาะสม เพื่อให้องค์การเดินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ส่งผลให้เกิดความสำเร็จและนำไปสู่การมีสุขภาพองค์การที่สมบูรณ์ในอนาคต

2. ระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในเขตจังหวัดนครปฐม ด้านการสนับสนุนทรัพยากรอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเน้นวิชาการ ด้านการบริหารแบบเน้นงาน ด้านความเข้มแข็งขององค์การ ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ด้านอิทธิพลของผู้บริหารและด้านการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ ตามลำดับ ทั้งนี้ เพราะสุขภาพองค์การทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสภาวการณ์ต่าง ๆ ในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ธร สุนทราวุธ (2556: 433-438) สรุปไว้ว่า สุขภาพองค์การเป็นเกณฑ์หนึ่งที่บ่งชี้วัดประสิทธิผลขององค์การ เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์การ องค์การสุขภาพดีแสดงว่าการบริหารประสบความสำเร็จ องค์การสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ มีการทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น สมาชิกในองค์การมีความสุข มีความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานระบบงานย่อยในองค์การ มีกิจกรรมร่วมกัน ประสานสัมพันธ์ดี และองค์การมีผลผลิตในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Frueauft & Lynne (1999 อ้างถึงใน อรัญญา สารีโพธิ์, 2553: 57) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพองค์การและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างและการจำกัดการพัฒนาโรงเรียนที่มีสุขภาพสมบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีสุขภาพสมบูรณ์จะได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน มีการติดต่อสื่อสารที่ดี บรรยากาศในโรงเรียนเป็นไปอย่างดี ส่วนโรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การไม่สมบูรณ์จะมีสภาพไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์ในอนาคต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmad (2012: 85-101 อ้างถึงใน ดวงกมล กลิ่นดี, 2558: 75) ได้ศึกษาเรื่องของสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จอร์แดนโดยใช้เครื่องมือวัดสุขภาพองค์การ พบว่าระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนจำนวน 406 คน ที่ทำงานในโรงเรียนมัธยมในซาร์กา เรท จอร์แดน มิติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมิติเน้นทางวิชาการ (academic emphasis) สูงกว่ามิติอื่น ๆ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อสถาบัน (Institutional Integrity) โครงสร้างของสถาบัน (initiating structure) การพิจารณา (consideration) อิทธิพลของผู้บริหาร (principal influence) การสนับสนุนทรัพยากร (resource support) และขวัญกำลังใจในการทำงาน (morale) อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สุขภาพองค์การจึงประกอบไปด้วย ปัจจัยที่หลากหลายที่มีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ แนวคิดเรื่องสุขภาพองค์การจึงเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการบริหารงานองค์การให้ประสบความสำเร็จ สามารถดำรงกิจการอยู่ได้อย่างมั่นคง รวมถึงความสามารถขององค์การในการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อม และระบบสังคม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 64.60 ทั้งนี้เนื่องจากหากจะพัฒนาให้โรงเรียนมีสุขภาพองค์การที่ดีต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถส่งผลต่อสุขภาพองค์การด้วย สอดคล้องกับยิ่งยศ เปรมฤดีปรีชาชาญ (2562: 8) ให้ความหมายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การ ว่าหมายถึง การรับรู้ของบุคลากรที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่ปฏิบัติอยู่จริง ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของครู และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ ดวงธิดา อุตตมะ (2558: 72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคัดสรร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยภาวะผู้นำมี ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยองค์การ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ และปัจจัยระบบสังคม และสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุดรธานีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือ ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ด้านการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ และอันดับสุดท้าย คือ การสนับสนุน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย

3.1 ปัจจัยสุขภาพองค์การด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ทั้งนี้เนื่องจาก ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์การเป็นเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูเชิด พุทธเจริญ (2558: 138) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายขององค์การ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านเทคโนโลยีและด้านภาวะผู้นำ ร่วมกันพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ได้ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยสุขภาพองค์การด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญและส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนอย่างมาก เมื่อผู้บริหารอุทิศตนในการทำงานและเป็นแบบอย่างที่ดี มีการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้การสนับสนุนบุคลากร มีความสามารถในการประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์การ มีการสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพองค์การ เมื่อองค์การมีสุขภาพที่ดี ก็จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการทำงาน เกิดการบูรณาการ องค์การสามารถดำรงกิจการอยู่ได้อย่างมั่นคง รวมถึงความสามารถขององค์การในการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการให้รางวัลที่ยุติธรรมและเพียงพอ และมีความสามารถขององค์การในการเติบโตและพัฒนาไปพร้อม ๆ กันอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ปัจจัยสุขภาพองค์การด้านสภาพแวดล้อมส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ทั้งนี้เนื่องจาก สภาพแวดล้อม คือสิ่งที่อยู่ภายในหรือภายนอกที่มีอิทธิพลและผลกระทบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับความร่วมมือจากชุมชน มีแหล่งเรียนรู้ภายนอกมาใช้พัฒนาศักยภาพของนักเรียน และนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวัตร งะบุรงค์ (2558: 92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การเชิงสร้างสรรค์ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การเชิงทางการ สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 80 ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ สามารถพยากรณ์ได้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยสุขภาพองค์การด้านสภาพแวดล้อมส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนอย่างชัดเจน เพราะสภาพแวดล้อมมีความสำคัญในการทำงาน คือ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้คนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งจะช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานไปด้วยความ

สะดวก สามารถเอื้ออำนวย ส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ และบรรยากาศในการทำงานของครูให้ทำงานได้อย่างมีขวัญกำลังใจและความสุข ส่งผลให้สภาพการปฏิบัติงานตามภารกิจและความรับผิดชอบของบุคคลที่ร่วมกันปฏิบัติภารกิจขององค์การที่ ทำให้สุขภาพองค์การดีมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและสภาวการณ์ต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

3.3 ปัจจัยสุขภาพองค์การด้านระบบสังคมส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ทั้งนี้เนื่องจาก ระบบสังคมทำให้บุคลากรรู้บทบาทหน้าที่และมีความรับผิดชอบ มีเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ไปในทิศทางเดียวกันสามารถปฏิบัติงานร่วมกันและช่วยเหลือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณพงศ์ ดาเลิศ (2555: 77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านระบบสังคม และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ เป็นตัวแปรพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้ร้อยละ 37.50 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า หากโรงเรียนมีปัจจัยด้านระบบสังคมที่ดี บุคลากรในโรงเรียนมีวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน มีความภูมิใจในโรงเรียน มีค่านิยมในการดำรงชีวิตและการดำเนินงาน รู้บทบาทหน้าที่และมีความรับผิดชอบตามสถานภาพของตน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้องค์กรสุขภาพดีแสดงว่าการบริหารประสบความสำเร็จ องค์การสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ มีการทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น สมาชิกในองค์กรมีความสุข มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานระบบงานย่อยในองค์กร มีกิจกรรมร่วมกัน ประสานสัมพันธ์ดี และองค์กรมีผลผลิตในระดับสูงทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสภาวการณ์ต่าง ๆ ในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยสุขภาพองค์การด้านโครงสร้างองค์การ ไม่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม ทั้งนี้คงเป็นเพราะ โรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดนครปฐม มีปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ การจัดสัดส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเป็นทางการ ทำให้การบังคับบัญชาและควบคุมการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการประสานงานและสอดคล้องกับเป้าหมายโรงเรียน ได้แก่ การจัดลำดับชั้นของการบังคับบัญชา การจัดแผนกงานการประสานงาน สายการบังคับบัญชา และการมอบอำนาจหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน แต่โครงสร้างองค์กรเป็นสิ่งที่กำหนดมาโดยระเบียบกฎหมายและเปลี่ยนแปลงได้ยาก จึงไม่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การโดยตรง อีกทั้งกรอบของโครงสร้างขององค์การในรูปแบบแผนภูมิ แสดงให้เห็นถึงสายงานการบริหาร ความสัมพันธ์ด้านอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ที่กำหนดงานกลุ่มงาน และความสัมพันธ์ของงานไว้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคลากรเกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน การพัฒนาโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังไม่ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งพัฒนาการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ โดยมีความเป็นมิตรและเปิดเผย มีความเสมอภาคและยุติธรรม เอาใจใส่สวัสดิการ และให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น มี

ความเคารพและความไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นการแสดงออกถึงความห่วงใยอย่างแท้จริงกับบุคลากรในฐานะเพื่อนร่วมงานและผู้เชี่ยวชาญ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายขององค์การที่ได้ตั้งไว้และเป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนมีสุขภาพองค์การที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลและผลกระทบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน บูรณาการความร่วมมือจากชุมชน จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายนอกมาใช้พัฒนาศักยภาพของนักเรียนและนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้บุคลากรและสถานศึกษามีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อมและระบบสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยในการส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน อันนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษาต่อไป

2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาแต่ละปัจจัยที่พบว่าส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำมาพัฒนาโรงเรียนสังกัดเทศบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). **แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2565.** กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คณพงศ์ ดาเลิศ. (2555). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ชุตินันท์ แตงก่ำ. (2556). **สุขภาพองค์การตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรโรงเรียนบ้านมาบตาพุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชูเชิด พุทธเจริญ. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ดวงกมล กลิ่นดี. (2558). **สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ดวงธิดา อุตตมะ. (2558). **ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ธัชฐณพงศ์ อธิไกรมงคล (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ธร สุทรายุทธ. (2556). **ทฤษฎีองค์กรและพฤติกรรม หลักการ ทฤษฎี การวิจัย และการปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.**

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่มที่ 1.** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุรีวิทยาสาส์น.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2546). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พิชญาภา ยืนยาว. (2561). **ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา**. นครปฐม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ยิ่งยศ เปรมฤดีปรีชาชาญ. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

เรวัตร งะบุรงค์. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วิสันต์ เกตุคง. (2559). **สุขภาพองค์การของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภาคกลาง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สราวุฒิ ปุริสา. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สุวิมล ติรกานันท์. (2551). **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรัญญา สาริโพธิ์. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดพื้นที่การศึกษาหนองคาย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

Hoy, W. K. and Hoy. (2013). P. **A. Instructional leadership: A Learning-centered guide**. Boston: Allyn&Bacon.